

Ekosysteemipalveluja erikoiskasveista

Erja Huusela-Veistola, erikoistutkija, Luonnonvarakeskus, 31600 Jokioinen,
erja.huusela-veistola@luke.fi

Ekosysteemipalvelut käsittävät ihmisen luonnosta saamat aineelliset ja aineettomat hyödyt, tuotteet ja palvelut. Ekosysteemipalvelut käsitteen avulla pyritään hahmottamaan ja luokittelemaan luonnon rahallista arvoa. Ekosysteemipalvelut voidaan jakaa mm. tuotanto-, säätely- ja kulttuuripalveluihin.

Erikoiskasvit eivät ole mikään yhtenäinen kasviryhmä, vaan siihen kuuluu monenlaisia kasveja monista eri kasviheimoista. Osa kasveista on perinteisiä, mutta välillä unohduksissa olleita viljelykasveja, osa uudempia tulokkaita. Joukkoon kuuluu niin öljy-, palko- kuin kuitukasveja sekä gluteiinittomia vaihtoehtoja. Erikoiskasveista saadut monenlaiset raaka-aineet, ja niistä valmistettu ruoka, rehu ja muut hyödykkeet ovat tuotantopalveluja. Monilla erikoiskasveilla on usein myös erikoisominaisuuksia, kuten gluteiinittomuus tai hyvä rasvahappo ja -proteiinikoostumus, joista saadaan lisäarvoa tuotteille.

Erikoiskasvien viljelyllä on merkitystä myös muille ekosysteemipalveluille. Vaikka erikoiskasvien viljely ei välttämättä ole laajaa, niin ne monipuolistavat viljelyä ja maatalousmaisemaa ainakin paikallisesti. Monet erikoiskasveista ovat laajasti viljellyistä viljakasveista poiketen kukkivia kaksisirkkaisia kasveja, jotka monipuolistavat erityisesti myös paikallista hyönteisfaunaa. Kukkivista kasvustoista hyötyvät etenkin niin pölyttäjät kuin tuholaisien luontaiset viholliset. Nämä kaksi hyönteisryhmää ovat tärkeitä myös kasvintuotannon kannalta, ja ne ovatkin tärkeitä säätelypalveluita. Erikoiskasvikasvustot tarjoavat ravinto- ja suojapaikkoja myös monille muille luonnonvaraisille lajeille.

Erikoiskasvien viljely monipuolistaa viljelykiertoa ja parantaa samalla maan rakennetta ja kasvukuntoa sekä lisätä kasvipeitteisyyttä. Erikoiskasvipellot erottuvat usein edukseen maatalousmaisemassa, joka muuten on yleisilmeeltään hyvinkin vilja- ja nurmivoittainen. Monipuolinen ja elävä maaseutumaisema erikoiskasvipeltoineen lisää virkistyskäyttöarvoa ja mahdollisesti myös kansalaisten mielenkiintoa viljelyä ja uusia tuotteita kohtaan.

Erikoiskasveja olisi syytä hyödyntää entistä enemmän ja monin eri tavoin. Raaka-aineiden ja päätuotteiden lisäksi niille voisi entistä enemmän löytyä myös muuta lisäarvoa myös paikallisen koulutuksen, matkailun, kulttuurin ja hyvinvointipalvelujen käyttöön. Erikoiskasveissa on varmasti sellaisia ominaisuuksia, mahdollisuuksia ja käyttökohteita, joita ei vielä ole osattu hyödyntää ja jalostaa. Erikoiskasvien viljelyllä on mahdollista parantaa ekosysteemipalvelujen tarjontaa.

Huusela-Veistola, E. 2017. Ekosysteempipalveluja erikoiskasveista. FutureCrops – Uusia kasvilajeja tuotantoon, tietoa ja elämyksiä kysynnän ja liiketoiminnan tueksi. www.luke.fi/futurecrops 15.6.2017

Kukkivat erikoiskasvikasvustot houkuttelevat pölyttäjiä ja muita hyönteisiä (Kuvat: Erja Huusela-Veistola)

Syksyinen kvinoapello tuo ruskamaiset myös Etelä-Suomeen (Kuva: Erja Huusela-Veistola)

Huusela-Veistola, E. 2017. Ekosysteemipalveluja erikoiskasveista. FutureCrops – Uusia kasvilajeja tuotantoon, tietoa ja elämyksiä kysynnän ja liiketoiminnan tueksi. www.luke.fi/futurecrops 15.6.2017

Avainsanat: erikoiskasvit, ekosysteemipalvelut, monimuotoisuus

Lisätietoa:

<https://www.luke.fi/tietoa-luonnonvaroista/maatalous-ja-maaseutu/maatalouden-ekosysteemipalvelut/>

http://mmm.fi/documents/1410837/3476612/7_Pouta_MATO.pdf/322a92e4-8df4-4424-ab78-944c4f2af463

<https://www.luke.fi/tietoa-luonnonvaroista/maatalous-ja-maaseutu/peltokasvien-tuotanto/>

Huusela-Veistola, E. 2017. Ekosysteempipalveluja erikoiskasveista. FutureCrops – Uusia kasvilajeja tuotantoon, tietoa ja elämyksiä kysynnän ja liiketoiminnan tueksi. www.luke.fi/futurecrops 15.6.2017

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

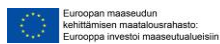
ammattopesta
Livia

MAA- JA
KOTITALOUSNAISET

Sarka
MAATALOUSYHTEISÖ

Huusela-Veistola, E. 2017. Ekosysteempipalveluja erikoiskasveista. FutureCrops – Uusia kasvilajeja tuotantoon, tietoa ja elämyksiä kysynnän ja liiketoiminnan tueksi. www.luke.fi/futurecrops 15.6.2017

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

ammattopesta
Livia

MAA- JA
KOTITALOUSNAISET

Sarka
MAATALOUSYHYSKÄ